

SƏRBƏST AUDİTOR

ALIYEV KÖÇƏRİ ƏMRAH OĞLU

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI (RƏY)

“XƏYAL ADASI” MMC-nin Rəhbərliyinə

Mən “XƏYAL ADASI” MMC-nin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti, mənfəət və zərər, məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatından, habelə uçot siyasetinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini apardım.

Hesab edirəm ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları MMC-nin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir (və ya düzgün və ədalətli təsəvvür yaradır). Audit təqdim olunmuş sənədlər əsasında aparılmışdır. Təqdim olunmuş sənədlərin düzgünlüyüնə təsərrüfat subyektinin rəhbərliyi məsuliyyət daşıyır.

Rəy üçün əsaslar

Mən auditi Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışam. Bu standartlar üzrə mənim məsuliyyətim əlavə olaraq hesabatım “Maliyyə hesabatlarının auditi üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Mən Azərbaycan Respublikasındaki maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normaların tələblərinə uyğun olaraq MMC-dən asılı deyiləm və mən digər etik öhdəliklərimi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişəm. Mən hesab edirəm ki, əldə etdiyim audit sübutları rəyimi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının BAS (Beynəlxalq maliyyə hesabatları standartlarına) uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır. Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik MMC-ni ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik MMC-nin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər MMC-nin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Mənim məqsədim maliyyə hesabatlarında dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığını dair kafi əminlik əldə etmək və rəyim daxil olan auditor hesabatını tərtib etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yaranan bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Sərbəst auditor:

Tarix: 17.09.2024

M.Y.

K. Ə. Aliyev

Bakı şəhəri, Nizami küç. 102
Mob: (050) 372 18 53

XƏYAL ADASI
MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

**31.12.2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİRLƏŞDİLİRİLMİŞ MALİYYƏ
HESABATLARI VƏ MÜSTƏQİL AUDİTOR RƏYİ**

BAKİ-2024

Mündəricat	Səhifə
Müstəqil Auditorun Rəyi	1
Balans Hesabatı	2
Mənfəət və Zərərlər Hesabatı	4
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Hesabatı	5
Kapitalda Dəyişikliklər Hesabatı	7
Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər	8 –23

"XƏYAL ADASI" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

BALANS HESABATI

	Qeyd	2023	2022
AKTİVLƏR			
<i>Uzunmüddətli aktivlər</i>			
Torpaq, tikili və avadanlıqlar	150.301.777	152.444.349	
Qeyri-maddi aktivlər	533.732	545.439	
Kapitallaşdırında olan aktivlər	117.278.106	99.473.076	
Uzunmüddətli sair aktivlər	3.100	3.100	
	268.116.716	252.465.963	
<i>Qısamüddətli aktivlər</i>			
Ehtiyatlar	30.269.961	31.748.103	
Qısamüddətli debitor borcları	8.021.751	18.529.611	
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	4.046.953	7.755.440	
Sair qısamüddətli aktivlər	7.431.091	461.002	
	49.769.757	58.494.156	
CƏMİ AKTİVLƏR	317.886.473	310.960.119	
KAPİTAL			
Ödənilmiş nominal (Nizamnamə) capital	100.000.000	100.000.000	
Bölgüsürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	(10.548.175)	(6.029.202)	
Yenidənqiyətməldəndirmə ehtiyatı	67.335.628	69.378.423	
CƏMİ KAPİTAL	156.787.453	163.349.221	
ÖHDƏLİKLƏR			
<i>Uzunmüddətli öhdəliklər</i>			
Sair uzunmüddətli öhdəliklər	72.760.852	72.760.852	
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər	72.760.852	72.760.852	
<i>Qısamüddətli öhdəliklər</i>			
Qısamüddətli faiz yaradan öhdəliklər	2.000		
Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər		58.194	
Qısamüddətli kreditor borcları	88.336.168	74.791.852	
	88.338.168	74.850.046	
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	161.099.020	147.610.898	
CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	317.886.473	310.960.120	

Yeltekin Bahadır
Direktor
19.09.2024 "Xəyal Adası"

Əlizadə Yaşar T.
Baş mühasib

“XƏYAL ADASI” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

31 dekabr 2023-cü il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏRLƏR HESABATI

	Qeyd	2023	2022
Əsas əməliyyat gəliri		36.491.082	30.367.791
Malin maya dəyəri		(17.288.121)	(15.030.323)
Ümumi mənfəət		19.202.961	15.337.468
Ümumi və administrativ xərclər		(20.778.997)	(18.599.952)
Sair əməliyyat gəlirləri		652.796	409.141
Sair əməliyyat xərcləri		(62.808)	(54.701)
Debitor borcların silinməsi			
Qrupdaxili mənfəət			
Əməliyyat mənfəəti (zərəri)		(986.049)	(2.908.044)
Amortizasiya		(3.520.424)	(3.776.710)
Maliyyə gəlirləri		29.346	
Maliyyə xərcləri		(12.500)	(9.597)
Cəmi mənfəəti (zərəri)		(4.518.973)	(6.665.005)
Mənfəət vergisi			
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)		(4.518.973)	(6.665.005)
Mənfəət və zərər hesabatında təsnif edilə bilməyən maddələr			
Yenidənqıymətləndirmədən gəlir (zərər)		(2.042.795)	(2.221.533)
İl üzrə cəmi mənfəət		(6.561.768)	(8.886.538)

19.09.2024

Əlizadə Yaşar T.

Baş mühasib

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HESABATI

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HESABATI

Qeyd	2023	2022
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Hesabat dövründə xalis mənfəət /zərər	(4.518.973)	(6.665.005)
Qeyri-pul maddələri üzrə gəlirlər və xərclər:		
Əsas vəsaitlərin amortizasiyası və silinməsi	3.423.763	3.530.280
Qeyri maddi aktivlərin amortizasiyası	96.661	182.596
Maliyyə-investisiya fəaliyyətinə aid olan maddələr uzunmüddətli debitor borclar	(2.341)	
Digər uzunmüddətli aktivlərin silinməsi		(3.100)
Dövriyyə kapitalında dəyişikliklər:		
Ehtiyatlar üzrə (artım)/azalma	1.478.142	(5.553.567)
Əməliyyat debitor borcları və gələcək dövrün xərclərində (artım)/azalma	10.507.860	84.640
Sair qısamüddətli aktivlərdə artım/azalma	(6.970.089)	(259.673)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(58.194)	58.194
Cari vergi və məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər	13.222.400	(9.401.189)
Əməliyyat creditor borclarında artım/azalma	321.916	333.182
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	17.501.143	(17.693.642)
Investisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Əsas vəsaitlərin alınması	(3.338.136)	(295.541)
Uzunmüddətli aktılərin satışı	16.490	
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	(84.954)	(189.495)
Torpaq, tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılması	(17.805.030)	(23.725.574)
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	(21.211.630)	(24.210.610)
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Alınmış bank kreditləri	2000	
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	2.000	-
Pul vəsaitlərinin və bank overdraftlarının xalis artması (azalması)	(3.708.487)	(41.904.252)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və bank overdraftları	7.755.440	49.659.692
İlin sonuna pul vəsaitləri və bank overdraftları	4.046.953	7.755.440

Yeltekin Bahadır

Direktor

19.09.2024

Əlizadə Yaşar T.

Baş mühasib

"XƏYAL ADASI" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

31 dekabr 2023-cü il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

31.12.2021-ci il tarixə qalıq

2022-cü il üzrə:

Uçot siyasetinə düzəlişlərlə bağlı dəyişiklik
Hesabat dövrünün xalis mənfəəti (zərəri)
Nizamnamə kapitalına qoyuluş

31.12.2022-ci il tarixə qalıq

Qeyd	Nizamnamə Kapitalı	Yenidənqiy. Ehtiyyatı	Bölüşdürülməmiş mənfəət / (zərər)	Cəmi Kapital
	100.000.000	71.599.976	635.803	172.235.779

Uçot siyasetinə düzəlişlərlə bağlı dəyişiklik Hesabat dövrünün xalis mənfəəti (zərəri)	(2.221.553)	(6.665.005)	(8.886.558)
---	-------------	-------------	-------------

100.000.000	69.378.423	(6.029.202)	163.349.221
--------------------	-------------------	--------------------	--------------------

2023-cü il üzrə

Uçot siyasetinə düzəlişlərlə bağlı dəyişiklik
Hesabat dövrünün xalis mənfəəti (zərəri)

31.12.2023-ci il tarixə qalıq

Uçot siyasetinə düzəlişlərlə bağlı dəyişiklik Hesabat dövrünün xalis mənfəəti (zərəri)	(2.042.795)	(4.518.974)	(6.561.768)
---	-------------	-------------	-------------

100.000.000	67.335.628	(10.548.175)	156.787.453
--------------------	-------------------	---------------------	--------------------

Yeltekin Bahadır

Direktor

19.09.2024

Əlizadə Yaşar T.

Baş mühasib

Maliyyə hesabatlarına şərhlər və qeydlər.

“XƏYAL ADASI” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

1. Giriş

Hazırkı birləşdirilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2023-cü ildə tamamlanan il üzrə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq “XƏYAL ADASI” MMC üçün tərtib edilmişdir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir və bu ölkədə fəaliyyət göstərir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmış məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdir.

1.1. Cəmiyyət haqqında ümumi məlumat.

“XƏYAL ADASI” MMC-i 31.07.2006-cı ildə dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

VÖEN: 2900925511

Cəmiyyətin səhmlərinin 30%-i 30 000 000 AZN olmaqla “Agro Land Development” MMC və 70%-i 70 000 000 AZN olmaqla “Global Agro Industry FZCO” şirkətinə məxsusdur.

Cəmiyyətin Nizamnamə kapitalı 100 000 000 AZN təşkil edir.

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı 2019-cu ilin Fevral ayında 10 000 000 manatdan 100 000 000 manata yüksəldilmişdir.

Cəmiyyətin aşağıdakı törəmə müəssisəsi vardır:

1. “SUBİS SUN Beynəlxalq Məktəbi” MMC- Nizamnamə kapitalı 500 000 AZN, 100%-pay sahibliyi ilə nəzarət edir.
2. “SUBİS SUN Beynəlxalq Uşaq bağçası” MMC-Nizamnamə kapitalı 100 000 AZN, 100%-pay sahibliyi ilə nəzarət edir

1.2. Cəmiyyətin hüquqi ünvani

“XƏYAL ADASI” MMC-in hüquqi ünvani və faktiki ünvani eynidir və aşağıdakı kimidir:

AZ1045, Bakı şəhəri Suraxanı rayonu, Hava Limanı- Zığ Şossesi, ev 20, 12-ci km.

1.3. Əməliyyat valyutası

Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Azərbaycan Manatı (AZN) ilə ifadə olunmuşdur.

2. Cəmiyyətin əməliyyat mühiti

Azərbaycan Respublikası inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas olan xüsusiyyətlərə malikdir. Son illər ölkədə güclü iqtisadi artım müşahidə olunmuşdur. Lakin hal-hazırda dünya iqtisadiyyatında mövcud olan qlobal maliyyə böhranı Azərbaycana da öz təsirini göstərməkdədir. Kommersiya sektoruna təsir göstərə biləcək bütün tendensiyaları, eləcə də onların Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə təsirini (əgər varsa) qabaqcadan proqnozlaşdırmaq mümkün deyil.

Azərbaycan Respublikasının vergi, sosial siğorta, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Azərbaycan Respublikasında iqtisadi inkişafın gələcək perspektivləri Hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul islahatlarının səmərəliliyindən, eləcə də vergi, sosial siğorta, hüquq, normativ və siyasi sistemin inkişafından xeyli dərəcədə asılıdır.

3. Uçot siyasetinin təqdimatı

Uçot siyasetinin bu maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsində istifadə edilən əsas müddəaları aşağıdakı bəndlərdə göstərilmişdir. Əgər başqa açıqlamalarda istinad qeydləri edilməmişdirse, göstərilən uçot siyaseti müddəaları təqdim edilən bütün hesabat dövrlərində ardıcıl tətbiq edilmişdir.

3.1. Maliyyə hesabatlarının tərtib olunmasının ümumi əsasları

“XƏYAL ADASI” MMC mühasibat uçotunu Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun qaydada aparır. Bu maliyyə hesabatları Azərbaycan Respublikasının mühasibat uçotu haqqında qanunvericiliyi əsasında hazırlanmış və MHBS-na uyğunlaşdırılmışdır. Bu düzəlişlərə əsas əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirən yenidən təsnifləşdirmələr, o cümlədən bəzi aktiv və öhdəliklərin yenidən təsnifləşdirilməsi daxildir. Bu maliyyə hesabatlarında, aktivlər və öhdəliklər faktiki xərclər üzrə qiymətləndirilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun tərtib edilməsi nəzərdə tutur ki, rəhbərlik əsas qiymət göstəricilərini müəyyənləşdirir. Rəhbərlikdən həmçinin tələb edilir ki, Cəmiyyətin uçot siyasetinin həyata keçirilməsi sahəsində peşəkar mülahizələr açıqlansın.

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyasəti və izahlı qeydlər

keçirilməsi sahəsində peşəkar mülahizələr açıqlansın.

3.2. Valyutaların yenidən hesablanması

(a) Funksional valyuta və hesabat valyutası

Funksional valyuta maliyyə hesabatlarında maddələrin ölçülülməsi üçün istifadə olunur. Bu müəssisənin yerli valyutası olan Azərbaycan Respublikası manatıdır (AZN).

(b) Əməliyyatlar və qalıqlar

Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatlar əməliyyatların aparılma tarixinə valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq funksional valyutada əks etdirilir. Məzənnə fərqləri funksional valyutalardan fərqli valyutalarda aparılan əməliyyatlar və sövdələşmələr üzrə yaranır və hər bir valyutanın müəyyən sayıda vahidlərinin müxtəlif məzənnə kursunda digər valyutaya çevriləməsi nəticəsində yaranan fərq kimi müəyyən edilir. Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar üzrə yaranan mənfəət və zərərlər, həmçinin xarici valyutada ifadə edilən monetar aktivlərin və öhdəliklərin hesabat dövrünün sonuna məzənnə kursu üzrə yenidən hesablanmasıdan yaranan mənfəət və zərərlər, mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Xarici valyuta məzənnələri

Cəmiyyət maliyyə hesabatlarının tərtib olunması üçün aşağıdakı valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

31 dekabr 2023-cü il

31 dekabr 2022-ci il

1 ABŞ dolları

1,7000 AZN

1,7000 AZN

1 Avro

1,8766 AZN

1,8114 AZN

31 dekabr 2023-cü il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

Əsas vəsaitlər elə maddi aktivlərdir ki:

- (a) Mal və xidmətlərin istehsalı və təchizatında istismar edilir, gələcəkdə icarəyə verilmək və ya inzibati məqsədlər üçün istifadə edilir;
- (b) Bir dövrdən artıq dövr ərzində istifadə edilməsi gözlənilir.

Torpaq və binalara əsasən inzibati bina və ofis sahələri daxildir. Hesabat dövrünün sonuna torpaq və binalar bazar qiymətlərinə müvafiq surətdə ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirilməmişdir.

Ədalətli dəyər – yaxşı məlumatlandırılmış, razılığa gəlmış və bir-birindən asılı olmayan tərəflər arasında ticari sövdələşmələrdə aktivin mübadilə edildiyi dəyərdir. Binalar üzrə ədalətli dəyər müstəqil kənar qiymətləndirici tərəfindən vaxtaşırı keçirilən (adəton üç ildən bir dəfədən az olmayıaraq) qiymətləndirmə ilə müəyyənləşdirilir (amortizasiya ayırmaları çıxılmaqla). Yenidənqiymətləndirmə tarixinə yığılmış istənilən amortizasiya məbləği aktivin balans dəyərindən silinir və xalis dəyər yenidənqiymətləndirmə dəyərinə hesablanır. Qalan bütün əsas vəsaitlər ilkin dəyərlə amortizasiya ayırmaları çıxılmaqla əks etdirilir.

Sonrakı xərclər aktivin balans dəyərinə yalnız o vaxt əlavə edilir və ya ayrıca aktiv kimi qəbul edilir ki, bu aktivlərlə əlaqədar olan gələcək iqtisadi səmərələr Cəmiyyətə keçsin və düzgün qiymətləndirilə bilinsin. Qalan dütün cari təmir və istismar xəcləri o dövrün mənfəət və zərərlər haqqında hesabatında əks etdirilir ki, həmin dövrdə bu xərclər çəkilmişdir.

Torpaq və binaların yenidənqiymətləndirilməsi üzrə balans dəyərinin artması kapitalın tərkibində sair ehtiyatlar (rezervlər) hesabına aid edilir. Balans dəyərinin həmin aktiv üzrə əvvəlki yenidənqiymətləndirmə artımı həddləri daxilində azalması birbaşa kapitalın tərkibində ədalətli dəyər üzrə ehtiyatlar (rezervlər) hesabına aid edilir; balans dəyərinin qalan bütün azalmaları mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Hər il aktivin yenidənqiymətləndirilmiş balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiya ayırmaları (amortizasiya ayırmaları mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir) və aktivin ilkin balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiya ayırmaları arasındaki fərq, ədalətli dəyər üzrə ehtiyat (rezerv) hesabından “Bölüşdürülməmiş mənfəət” hesabına keçirilir.

3.4. Amortizasiya

Torpaq üzrə amortizasiya ayırmaları hesablanması.

Digər əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya azalan qalıq dəyəri metoduna, yəni əsas vəsaitlərin faydalı istismar müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə, aktivlərin qalıq dəyərinə və ya yenidənqiymətləndirilmiş dəyərinə vurmaqla həyata keçirilir. Faydalı istismar müddəti və ya illik amortizasiya dərəcələri aşağıdakı qaydada müəyyən edilir:

- Binalar – 40 il və ya 7%
- Maşın avadanlıq – 5 il və ya illik 20%
- İT avadanlıqları – 5 il və ya illik 25%
- Nəqliyyat vasitələri – 5 il və ya illik 25%
- Mebel və təsərrüfat inventarları – 5 il və ya illik 20%
- Sair əsas vəsaitlər – 5 il və ya illik 20%

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

- Maşın avadanlıq – 5 il və ya illik 20%
- İT avadanlıqları – 5 il və ya illik 25%
- Nəqliyyat vasitələri – 5 il və ya illik 25%
- Mebel və təsərrüfat inventarları – 5 il və ya illik 20%
- Sair əsas vəsaitlər – 5 il və ya illik 20%

Aktivlərin ləğv edilmə dəyərinə və onların faydalı istismar müddətinə vaxtaşırı yenidən baxılır və zərurət olduqda, hər bir hesabat dövrünə təshih edilir.

Əsas vəsaitlərin xaric olmasından mənfəət və zərərlər bu əsas vəsaitlərin satışı ilə onların balans dəyərinin müqayisə edilməsi yolu ilə müəyyən edilir. Xaric olmalardan mənfəət və zərərlər mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

3.5. Qeyri-maddi aktivlər

Cəmiyyətin bütün qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla əsasən program təminatı və lisenziyalardan ibarətdir.

Öldə edilmiş program təminatı onların alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılmışdır. Cəmiyyət tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya oluna bilən unikal program təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə program təminatını tərtib edən şirkətlərə sərf edilən xərclər daxildir. Program təminatı ilə əlaqədar olan bütün digər xərclər (məsələn, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış program təminatı onun 4-5 illik faydalı xidmət müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Lisenziyalar hər hansı bir fəaliyyət növünə dövlət orqanları tərəfindən verilən xüsusi icazələr təşkil edir və verildiyi 5 il müddətinə faydalı xidmət müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən amortizasiya olunur.

3.6. Aktivlərin qiymətdən düşməsi

Faydalı istismar müddəti müəyyən edilə bilinməyən aktivlər amortizasiya olunmur və hər il qiymətdən düşmə məqsədləri üçün testləşdirmə aparılır. Amortizasiya olunan aktivlər, əgər hər hansı bir hadisə və ya şəraitin dəyişməsi balans dəyərinin bu aktivlərin əvəzinin ödənilmə dəyəri olmamasını göstərirse, hər dəfə qiymətdən düşmə məqsədləri üçün qiymətləndirilir. Qiymətdən düşmə zərəri aktivin balans dəyərinin onun əvəzinin ödənilmə dəyərindən artıq olan məbləğində tanınır. Əvəzinin ödənilməsi dəyəri aşağıdakı iki meyarlardan daha böyük olan məbləğlərdən biridir:

- (a) Aktivin satışı üzrə xərclər çıxılmaqla ədalətli dəyəri;
- (b) Istifadə edilmə dəyəri.

Aktivlərin qiymətdən düşməsi məqsədləri üçün aktivlər pul axınlarını eyniləşdirən qruplaşdırma qaydasında ən kiçik qruplara bölünürlər.

3.7. İnvəstisiyalar

Cəmiyyət özünün invəstisiyalarını aşağıdakı şəkildə təsnifləşdirir:

- Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və zərərlər hesabında əks etdirilən maliyyə aktivləri;
- Borc vəsaitləri və debitor borcları,
- İnvəstisiyalar;
- Satış üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə aktivləri.

3.8. Ehtiyatlar

Ehtiyatlar faktiki maya dəyəri ilə əks etdirilir. Ehtiyatların maya dəyəri birinci satınalmaların qiyməti üzrə (FIFO metodu) hesablanır. Maya dəyərinə material xərcləri, istehsal işçilərinin əmək haqqı xərcləri, sair birbaşa xərclər, həmçinin inzibati xərclərin müvafiq hissəsi daxil edilir. Ehtiyatların dəyərinə, bu xammal və material ehtiyatlarının əldə edilməsi ilə bağlı olan mənfiət və zərərlər hesabından keçirilmiş zərərlər daxil edilir.

3.9. Alıcılar və sifarişçilərin debitor borcları

Alıcılar və sifarişçilərlə hesablaşmalar ilkin olaraq ədalətli dəyər üzrə əks etdirilir. Sonradan isə qiymətdən düşmə ehtiyatlarının (rezervlərinin) yaradılması metodu ilə amortizasiya olunmuş dəyər ilə uçota alınır. Alıcılar və sifarişçilərin debitor borcları üzrə qiymətdən düşmə ehtiyatları (rezervi) o halda yaradılır ki, elə obyektiv sübutlar mövcuddur ki, Cəmiyyət tərəfindən ilkin maliyyələşmə nəticəsində yaranmış bütün debitor borclarının yiğilması mümkün deyildir və ya bütün debitor borclarının ödənilməsi mümkünüsüzdür. Ehtiyatların (rezervlərin) yaradılması və ya dəyişməsi mənfiət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

3.10. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nəğd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cuzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri maddəsində kassada olan nəğd pul vəsaitləri, yolda olan pul köçürmələri, bank hesablaşma hesabları, digər tələbli bank hesabları, pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ödənilmə müddəti üç aydan artıq olmayan digər yüksəklikvidli investisiyalar əks etdirilir.

3.11. Səhmlər kapital

Adı səhmlər kapital kimi təsnifləşdirilir.

Yeni səhmlərin buraxılması ilə əlaqədar olan xərclər kapitalın tərkibində əks etdirilir.

3.12. Kreditlər bə borclar

Kreditlər və borclar ilkin olaraq sövdələşmənin aparılmasına çəkilən xərclər çıxılmaqla, ədalətli dəyər üzrə tanınır.

Konvertasiya olunan istiqrazların öhdəliklərə aid olan hissəsinin ədalətli dəyəri konvertasiya olunmayan istiqazlara ekvivalent bazar faiz dərəcəsi tətbiq edilməklə müəyyən olunur. Kreditlər və borclar, Cəmiyyət tərəfindən bu öhdəliklərin ödənilmə müddətinin mühasibat balansının tərtib edilmə müddətinədən ən azı bir ildən artıq olan müddətə ödəniləcəyi barədə şərtsiz hüquq olmasına halları istisna olmaqla, qısamüddətli öhdəliklər kimi təsnifləşdirilir.

3.13. Mənfiət vergisi

Mənfiət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında balans tarixinə Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfiət vergisi xərci cari və təxirəsalılmış mənfiət vergisindən ibarət olub, mənfiət və zərər hesabatında qeydə alınır. Lakin, həmin və ya başqa dövrdə bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınan əməliyyatlara aid olan vergilər bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınır.

Təxirə salılmış mənfiət vergisi üzrə ehtiyat (rezerv) öhdəliklər metodu istifdə edilməklə tam həcmidə

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

yaradılır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi, aktivlərin və öhdəliklərin vergitutma bazası ilə onların maliyyə hesablarında əks etdirilmiş balans dəyəri arasında meydana çıxan bütün zaman fərqləri üzrə müəyyən edilir. Lakin, təxirə salınmış mənfəət vergisi, aktivlərin və ya öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı meydana çıxırsa, o halda təxirə salınmış mənfəət vergisi uçotda əks etdirilmir (əgər, sövdələşmənin həyata keçirildiyi anda nə mühasibat mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir etməyən biznesin birləşdirilməsi ilə əlaqədar deyildirsə). Təxirə salınmış mənfəət vergisi mühasibat balansının tərtib edilmə tarixinə qüvvədə olan Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində müəyyən edilmiş vergi dərəcələrinə müvafiq olaraq hesablanır.

3.14. Qarşıdakı xərclər və ödənişlər üzrə ehtiyatlar (rezervlər)

Ətraf mühitin bərpa olunmasına, məhkəmə çəkişmələrinə ehtiyatlar (rezervlər) o zaman yaradılır ki:

- Cəmiyyət keçmiş dövrlərdə baş vermiş hadisələr nəticəsində hər hansı hüquqi öhdəliklər daşıyır və ya könüllü surətdə öz üzərinə ənənəvi öhdəliklər qəbul etmişdir;
- Ehtimallar vardır ki, bu öhdəliklərin səhmana salınması üçün pul vəsaitlərinin axını labüddür;
- Bu öhdəliklərin məbləği etibarlı surətdə hesablana bilir.

3.15. Gəlirin tanınması

Gəlir satılmış mal, iş və xidmətlərin ədalətli dəyəri ilə (əlavə dəyər vergisi çıxılmaqla) tanınır. Satışdan gəlir aşağıdakı qaydada tanınır:

(a) Xidmətlərin göstərilməsindən gəlirlər

Xidmətlərin göstərilməsindən gəlirlər o hesabat dövrünə aid edilir ki, bu xidmətlər göstərilmişdir və xidmət göstərilməsi üzrə konkret sövdələşmənin tələbləri başa çatdırılmışdır. Konkret sövdələşmənin tələblərinin başa çatdırılması dərəcəsi faktiki göstərilmiş xidmətlərin həcminin sövdələşmə üzrə göstəriləcək xidmətlərin ümumi həcmindəki payı kimi qiymətləndirilir.

(b) Faiz gəlirləri

Faiz gəlirləri faktiki əldə edildiyi dövrdə gəlir kimi tanınır.

(c) Dividend gəlirləri

Dividend gəlirləri o zaman tanınır ki, səhmdarların mənfəət əldə etmək hüququ müəyyən olunmuşdur.

3.16. İcarə

Mülkiyyət hüququndan irəli gələn risklərin və səmərələrin əhəmiyyətli hissəsinin icarəyə verəndə qalması hallarındakı icarə, əməliyyat icarəsi kimi təsnifləşdirilir. Əməliyyat icarəsi müqaviləsi üzrə ödənişlər bütün icarə müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə, mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

3.17. Dividendlərin verilməsi

Cəmiyyətin səhmdarlarına dividendlər maliyyə hesablarında öhdəlik kimi o dövrdə tanınır ki, həmin dövrdə Cəmiyyətnun səhmdarları tərəfindən təsdiq edilmişdir (qərar qəbul edilmişdir).

Hesabat dövründə Cəmiyyətin təsisçilərinə dividendlər elan edilməmiş və ödənilməmişdir.

4. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

4.1. Maliyyə risklərinin faktorları

Cəmiyyətin fəaliyyəti bir sıra maliyyə risklərinə meyillidir: bazar riski (valyuta riskləri, faiz dərəcələrinin dəyişməsinin ədalətli dəyərə təsiri riski və qiymət riski daxil olmaqla); kredit riski; likvidlik riski və faiz dərəcələrinin dəyişməsinin pul vəsaitləri axınına təsiri riski. Cəmiyyətin risklərin idarə olunması üzrə programı, maliyyə risklərinin qabaqcadan müəyyən edilə bilinməməsi amilinə cəmləşdirilmişdir (fokusuna yığılmışdır) və Cəmiyyətin fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinə potensial əlverişsiz təsirinin minimallaşdırılmasına yönəldilmişdir.

(a) Bazar riski

(i) Valyuta riski

Cəmiyyət beynəlxalq iqtisadi əlaqələrə malikdir və ona görə də, xarici valyuta kurslarının (əsasən, ABŞ dolları, avro, Rus rublu və s.) dəyişməsindən valyuta risklərinə meyillidir

(ii) Qiymət riski

Cəmiyyət göstərdiyi xidmətlər üzrə qiymət riskinə mübtəla deyildir. Analoji xidmətlər bazarda faktiki rəqabətin olmaması buna əsas verir.

(b) Kredit riski

Cəmiyyət əhəmiyyətli kredit risklərinə mübtəla deyildir. Törəmə alətlərlə sövdələşmələr və pul əməliyyatları yalnız yüksək ödəmə qabiliyyəti olan maliyyə institutları ilə aparılır. Cəmiyyət tərəfindən heç bir istisnaya yol vermədən bütün maliyyə institutları üçün kredit riskini məhdudlaşdırın prosedurlar işlənmişdir.

(c) Likvidlik riski

Likvidlik riskinin ehtiyatkarlıqla idarə edilməsi pul vəsaitləri və dövriyyədə olan qiymətli kağızların kifayət həcmiñin saxlanması, açılmış kredit xəttləri vasitəsilə adekvat maliyyələşmə imkanlarını və ortaya çıxa biləcək disbalans hallarında operativ idarərtmə imkanlarını nəzərdə tutur.

(d) Faiz dərəcəsinin dəyişməsinin pul vəsaitləri axınına və ədalətli dəyərə təsiri riski

Cəmiyyət faiz gəliri gətirən əhəmiyyətli məbləğdə aktivlərə malik olduğundan, mənfəət və pul vəsaitlərinin əməliyyat axınları, əsasən bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsindən asılıdır.

4.2. Törəmə maliyyə alətləri və hedcinq əməliyyatları

Törəmə maliyyə alətləri müvafiq sövdələşmələrin (kontraktların) bağlanma tarixinə ilkin balans dəyəri ilə uçota alınır: sonradan ədalətli dəyərə yenidən qiymətləndirmə tələb edilir. Bu qaydada müəyyən edilmiş gəlirlər və zərərlər maliyyə aləterinin təsnifləşdirilməsindən asılıdır.

5. Uçot siyasetinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli mühasibat təxminləri və fərziyyələri

Cəmiyyət növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və öhdəliklərin məbləğinə təsir göstərən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Həmin təxminlər və fərziyyələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

Cəmiyyət növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və öhdəliklərin məbləğinə təsir göstərən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Həmin təxminlər və fərziyyələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrinə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edir. Uçot siyasetinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və fərziyyələr irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılardaxildir:

5.1. Müştəri debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə zərərlər

Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təxminini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.

5.2. Binaların yenidən qiymətləndirilməsi

Hər bir balans tarixində Cəmiyyətin binalarının ədalətli dəyərinin balans hesabatında əks etdirilməsi məqsədilə, rəhbərlik binaların yenidənqiymətləndirilməsi üzrə əsas əldə etmək məqsədilə müstəqil qiymətləndirmə hesabatının tələb olunduğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür.

5.3. Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan Respublikasının vergi, sosial siğorta, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhlərə məruz qalır.

MHBS və Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi arasındaki fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması çərçivəsində aktiv və passivlərin balans dəyəri arasında müvəqqəti zaman fərqləri əmələ gəlir. Bu müvəqqəti zaman fərqləri üzrə dövriyyələrin vergi təsiri cari ilin sonuna mövcud olmuş mənfəət vergisi dərəcəsində 20% (2007-ci il- 22%) qeydə alınır. Hazırkı maliyyə hesabatlarında təxirə salınmış vergi aktivləri və ya öhdəlikləri hesablanmışmamış və nəzərə alınmamışdır

6. Yeni və yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi

2020-ci ildə ildə qüvvədə olan standartlar, şəhərlər və mövcud standartlara düzəlişlər

Müvafiq yeni standartlardan sonra, BMUŞŞ tərəfindən 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan mühasibat dövrü üçün qüvvədə olan və Şirkət tərəfindən qəbul edilmiş mövcud standartlara düzəlişlər və dəyişikliklər edilmişdir. Bu düzəlişlərin BMHS -ə tətbiq edilməsi cari il üçün hesabat məbləğlərinə heç bir əhəmiyyətli təsir göstərməmişdir, lakin Şirkətin gələcək əməliyyatlarının və ya tənzimləmələrinin uçotuna təsir göstərə bilər.

Yeni və yenilənmiş MHBS-lər

Tarixdən başlayaraq qüvvədə olacaq

“XƏYAL ADASI” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

31 dekabr 2023-cü il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

Əhəmiyyətliliyin Tərifi (BMS 1 və BMS 8-də dəyişikliklər) 1 yanvar, 2020

Faiz etalonunun düzəldilməsi (MHBS 9, BMS 39 və MHBS 7-yə dəyişikliklər) 1 yanvar, 2020

COVİD-19 ilə əlaqəli Kirayə Güzəştəri (MHBS 16-ya dəyişikliklər) 1 yanvar, 2020

7. Qüvvəyə hələ də minməmiş və Şirkət tərəfindən erkən qəbul edilməmiş standartlar, şərhər və mövcud standartlara düzəlişlər

Yeni və yenilənmiş MHBS-lər	Tarixdən	başlayaraq
		olacaq

MHBS 17 Sığorta müqavilələri 1 yanvar, 2023

Rəhbərlik, elanın qüvvəyə minmə tarixindən sonra başlayan ilk dövr üçün şirkətin uçot siyasetində bütün müvafiq açıqlamaların qəbul ediləcəyini gözləyir. Şirkət rəhbərliyi bu dəyişikliklərin Şirkətin maliyyə hesabatlarına təsirini hələ qiymətləndirməmişdir.

8. Əsas vəsaítər

“XƏYAL ADASI” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

8. Əsas vəsaitlər

	Torpaq sahəsi	Bina,tikililər və qurğular	Maşın və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Kapital qoyuluşları	Cəmi
İlkin dəyər							
01.01.2023 tarixə 2023-cü il üzrə daxilolmalar Yenidənqiyətmətləndirmə Silinmə 31.12.2022-ci il tarixə	49.374.903	120.998.319 4.671.486 (2.042.795)	10.189.239 153.367 10.342.605	2.774.024 12.234 2.786.258	545.209 18.926 518.515	99.473.077 17.805.030 115.760.231	283.354.770 22.661.042 (2.042.795) (1.563.495) 302.409.522
Yığılmış amortizasiya							
01.01.2022 tarixə 2023-cü il ərzində amortizasiya Silinən aktivə aid 31.12.2023-ci il tarixə	-	(24.476.142) (2.993.788)	(5.117.944) (321.697)	(1.624.702) (91.886)	(218.558) (16.392) 31.471	-	(31.437.346) (3.423.763) 31.471 (34.829.638)
Qalıq dəyər 31.12.2023	49.374.903	96.157.080	4.902.964	1.069.670	315.037	115.760.231	267.579.884
Qalıq dəyər 31.12.2022	49.374.903	96.522.177	5.071.294	1.149.322	326.651	99.473.077	251.917.424

“XƏYAL ADASI” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

31 dekabr 2023-cü il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

	1C program	Pixage Proqramı	FİDELİO Proqramı	XProtect Expert Device Licence	Cisco program	Cəmi
01.01.2023 tarixə 2023-ci il üzrə daxilolmalar Silinmə	14.000	3.459	62.587	34.643	541.880 84.954	656.568 84.954
31.12.2023-ci il tarixə	14.000	3.459	62.587	34.643	626.834	741.522
Yığılmış amortizasiya						
01.01.2023 tarixə 2023-ci il ərzində amortizasiya Silinən aktivə aid	(4.903) (910)	(821) (372)	(4.026) (402)	- (3.464)	(101.379) (91.513)	(111.129) (96.661)
31.12.2023-ci il tarixə	(5.813)	(1.193)	(4.428)	(3.464)	(192.892)	(207.790)
Qalıq dəyər 31.12.2023	8.187	2.266	58.158	31.179	433.942	533.732
Qalıq dəyər 31.12.2022	9.097	2.638	58.560	34.643	440.501	545.439

8. Ehtiyatlar

<u>2023</u>	<u>2022</u>
-------------	-------------

“XƏYAL ADASI” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

8. Ehtiyatlar

	2023	2022
Xammal və materiallar	98.205	5.761.213
Yarımfabrikatlar	637.142	847.257
Ehtiyat hissələri	270.096	
Satış üçün mallar	28.730.387	24.911.179
Tikinti materialları	296	
İnventar və ləvazimatlar	176.431	78.365
Kitablar	357.403	150.089
Digər mallar	30.269.961	31.748.103

9. Debitor borclar və sair debitor borclar

	2023	2022
Əsas əməliyyat gəlirləri üzrə debitor borcları	8.021.751	10.381.129
Ödənilmiş avanslar	71.543	
Büdcəyə artıq ödəniş	8.076.938	
Digər məcburi ödənişlər üzrə avanslar	8.021.751	18.529.611

10. Sair qısamüddətli aktivlər

	2023	2022
Əvəzləşdiriləcək vergi və məcburi ödənişlər	585.383	461.002
Büdcəyə artıq ödənişlər	6.391.431	
Ödənilmiş avanslar	454.277	
	7.431.091	461.002

“XƏYAL ADASI” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

31 dekabr 2023-cü il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

	2023	2022
Bank hesablarında pul vəsaitləri	3.433.529	7.416.445
ƏDV Depozit hesabı	593.994	307.615
Bank depozit hesabı		
Kassa	19.430	31.381
	4.046.954	7.755.441
Bank hesablarında pul vəsaitlərindən:		
• Milli valyutada bank hesabları	3.270.403	7.337.862
• Xarici valyutalarda bank hesabları	163.126	78.583

12. Kreditor və sair borclar

	2023	2022
Malgöndərən və podratçılara qısamüddətli kreditor borcları	59.761.066	53.128.621
Təsisçilərdən alınmış borclar		
İşçi heyətinə borclar	406.718	7.776
Alınmış avanslar	28.168.383	21.594.597
ƏDV üzrə qiymətləndirilmiş öhdəlik	60.858	
	88.336.167	74.791.852

13. Sair uzunmüddətli öhdəliklər

	2023	2022
Təsisçilərdən alınmış borclar	72.760.852	72.760.852
	72.760.852	72.760.852

14. Əməliyyat gəlirləri

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

14. Əməliyyat gəlirləri

	2023	2022
Binaların təqdim edilməsi və əyləncə üzrə gəlirlər	7.667.136	21.689.993
Orta məktəb təhsil xidməti	8.980.856	6.968.957
Məktəbəqədər təhsil xidməti	590.114	437.076
Malların təqdim edilməsi	17.352.681	
Daşınmaz əmlakın icarəyə verilməsi	1.900.296	1.271.765
	36.491.082	30.367.791

15. Sair əməliyyat gəlirləri

	2023	2022
Müsbət məzənnə fərqi		67.641
Diger əməliyyat gəlirləri	636.306	341.660
Maliyyə gəlirləri-fazi gəlirləri		25.147
Uzunmüddətli aktivlərin satışı	16.490	
	652.796	434.448

16. Sair əməliyyat xərcləri

	2023	2022
Mənfi məzənnə fərqi		54.701
Satılmış əs.vəsaitin dəyəri	48.660	
	62.808	54.701

31 dekabr 2023-cü il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

	2023	2022
İşçi heyəti üzrə xərclər - əmək haqqı	7.653.116	5.302.794
İşçi heyəti üzrə xərclər – sosial siğorta ayırmaları	1.383.372	1.164.353
Material xərcləri	167.764	971.577
Elektrik enerjisi	1.510.670	1.485.970
Əmlak vergisi	720.548	734.226
Torpaq vergisi	479.504	479.526
İcarə haqqı	438.897	235.498
Qaz xərci	148.103	30.625
Reklam xərci	170.381	140.122
Təmir xərcləri	787.396	787.351
Ezamiyyə xərcləri	68.186	107.115
Sudan istifadə	128.685	138.529
Rabitə xərcləri	139.960	87.627
Əmtəə nişanından istifadə	798.475	
İdarəetmə haqqı	598.321	852.403
Mühafizə xərcləri	124.739	52.000
Siğorta xərcləri	296.061	133.094
Yanacaq	126.879	151.222
Bank xərci	72.349	69.784
Qida xərcləri	39.313	750.000
Digər xərclər	4.926.278	4.926.136
	20.778.997	18.599.952

18. Maliyyə xarcləri

	2023	2022
Mənfi məzənnə fərqi		
Kredit faizləri	12.500	9.597
	12.500	9.597

19. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki,

"XƏYAL ADASI" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

31 dekabr 2023-ci il tarixinə birləşdirilmiş Maliyyə Hesabatları, uçot siyaseti və izahlı qeydlər

tərələrdən biri digərinə nəzarət edə bilsin, onunla eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı məsələlər üzrə qərar qəbul edərkən ona təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

20. Risklərin idarə edilməsi

Cəmiyyət daxilində risklərin idarə edilməsi funksiyası maliyyə riskləri (kredit riski, bazar riski, coğrafi risklər, valyuta riski, likvidlik riski və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski

Cəmiyyətin kredit riski konsentrasiyası üçün potensial müzakirə mövzusu olan maliyyə aktivləri pul və debitor borclarından ibarətdir.

Bazar riski

Cəmiyyət bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Bazada daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda müəyyən edilmiş limitdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısı alınır. Qəbul edilmiş normalar ilə uzunmüddətli borcların bazar dəyəri onların daşınan dəyərlərilə dəyişə bilər.

Faiz dərəcəsi riski

Cəmiyyətin bir çox borcları təyin olunmuş marağı ifadə edir. Bu borclarla əlaqəli maraq xərcləri sigortalanmamışdır. Rəhbərlik inanır ki, maraq normalarının daimi olmamasından irəli gələn bazar qiymətlərinə dəyişikliklər əhəmiyyətli xarakter daşıdır.

21. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

Hesabat tarixindən sonra maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir edə biləcək hadisələr baş verməmişdir.

Yeltekin Bahadır

Direktor

19.09.2024

Əlizadə Yaşar T.

Baş mühəsib